

FAGLIG FORSVARLIGHET - NYUTDANNET?

Krav til faglig forsvarlighet - hva innebærer det for meg som nyutdannet?

Helsepersonell skal utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra helsepersonellens kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjonen for øvrig.

Helsepersonell skal innrette seg etter sine faglige kvalifikasjoner, og skal innhente bistand eller henvise pasienter videre der dette er nødvendig og mulig. Dersom pasientens behov tilsier det, skal yrkesutøvelsen skje ved samarbeid og samhandling med annet kvalifisert personell.

Helsepersonelloven § 4, 1. og 2. ledd

Hovedhensynet bak kravet om forsvarlighet er å beskytte pasienten mot handlinger som ikke er i tråd med normen for faglig forsvarlighet. Like viktig er det å beskytte pasienter mot at helsepersonell unnlater å handle i tråd med samme norm. Det betyr at helsepersonell ved sine handlinger ikke skal påføre pasienten unødig lidelse eller smerte.

Forsvarlighetskravet innebærer to typer ansvar som er nært knyttet til hverandre:

- Arbeidsgivers/ leders ansvar – systemansvar (helsepersonellovens § 16)
- Helsepersonell skal av eget tiltak gi tilsynsmyndighetene informasjon om forhold som kan medføre fare for pasientens sikkerhet (meldeplikt) (helsepersonellovens § 17)

Arbeidsgiver er forpliktet til

Arbeidsgiver og leder har ansvar for å legge forholdene til rette slik at det er mulig å utøve forsvarlig virksomhet. Det innebærer blant annet sikring av rutiner, dokumentasjonssystemer og tilstrekkelig faglig bemanning. Arbeidsgivere har styringsrett og skal fordele og organisere arbeidet og ansatte skal i utgangspunktet følge de instruksjoner som blir gitt. Systemansvaret pålegger lederne å legge forholdene til rette slik at du kan utføre oppgavene på en forsvarlig måte.

Arbeidsgiver har et lovpålagt ansvar for å bidra til at ansatte kan holde seg faglig oppdatert. Hvis det ikke sørges for nødvendig opplæring internt, er det et lederansvar å legge til rette for permisjoner og økonomisk støtte til å delta på eksterne kurs, seminarer og konferanser.

Arbeidsgiver må forplikte seg til å utarbeide kompetanseplaner for den enkelte arbeidsplass.

Du har et eget ansvar for:

Nyutdannede sykepleiere har, som alt helsepersonell, et selvstendig ansvar for forsvarlig yrkesutøvelse (helsepersonellovens § 4). I dette ligger det også et krav om å holde deg oppdatert og utøve forsvarlig sykepleie. I følge NSF's yrkesetiske retningslinjer (3.Sykepleieren og profesjonen) har sykepleieren et ansvar for egne handlinger og vurderinger i utøvelsen av sykepleie, og et ansvar for å sette seg inn i det lovverk som regulerer tjenesten.

Nyutdannet sykepleier, men har ikke mottatt autorisasjonen - hvilket ansvar kan jeg påta meg i ny jobb?

Hovedformålene med autorisasjonsordningen er å ivareta pasientenes sikkerhet og bidra til kvalitet på helsetjenesten på en slik måte at befolkningen har tillit til helsevesenet (helsepersonellovens § 1.)

Med autorisasjon følger et selvstendig og personlig ansvar for å utføre arbeidsoppgavene på faglig forsvarlig måte. Autorisasjon som helsepersonell gir rett til å benytte vedkommende yrkestittel. Personer som ikke har autorisasjon (eller lisens) har ikke rett til å benytte yrkestittelen. Personer som ikke har autorisasjon har heller ikke rett til å benytte en tittel som er egnet til å gi inntrykk av at vedkommende har autorisasjon. jf helsepersonellovens § 74.

Arbeidsgiver er forpliktet til

NSF mener at arbeidsgiver ikke kan pålegge deg som nyutdannet sykepleier, uten autorisasjon, et ansvar som er lagt til autoriserte sykepleiere. Som nyutdannet har du et individuelt ansvar for å vurdere hva du har kompetanse til å utføre og en plikt til å si nei til oppgaver som går utover ditt kompetanseområde. Vi råder deg derfor til å opprettholde kravet om opplæring, ikke påta deg oppgaver du ikke har kompetanse til og si nei til ansvarsvakter.

Du har et eget ansvar for:

Har du ikke mottatt autorisasjon som sykepleier kan du ikke kalle deg sykepleier. En nyutdannet sykepleier som venter på å få autorisasjon kan ikke ha sykepleiefaglig ansvar, og du har derfor et ansvar til å si nei til dette.

I tillegg til pasientsikkerheten ligger det også et hensyn til deg som nyutdannet. Hvis noe skulle gå galt og det blir en tilsynssak kan den nyutdannede risikere at myndighetene tilbakeholder autorisasjonen.

Flere studenter gir uttrykk for at de opplever et press fra arbeidsgiver om å ta på seg mer ansvar enn de mener er forsvarlig. Vi anbefaler da å kontakte NSF's tillitsvalgt for at dette kan bli tatt opp på et generelt grunnlag.

Kan jeg ha ansvar for medisinene?

Som hovedprinsipp er det kravet til faglig forsvarlighet som skal regulere legemiddelhåndteringen. Ny forskrift om legemiddelhåndtering innebærer at det er virksomhetsleder som har alt ansvar for alle deler av legemiddelhåndteringen. Det innebærer at legen ikke lenger har rett til å delegere legemiddeloppgaver, med mindre vedkommende er virksomhetsleder.

Sykepleiere som gruppe er ikke lengre gitt noen generell bemyndigelse eller ansvar knyttet opp mot legemiddelhåndteringen. Alt autorisert helsepersonell er etter forskriften likestilt.

Arbeidsgiver er forpliktet til

Virksomhetsleder skal foreta en individuell vurdering av din kompetanse, både hva du har av formell utdanning og hva du har av arbeidserfaring. To sykepleiere kan ut fra dette få ulike oppgaver knyttet til legemiddelhåndteringen.

Virksomhetsleder skal gi en skriftlig nedtegnelse av hvilke områder av legemiddelhåndteringen den enkelte kan befatte seg med. Virksomhetsleder skal sørge for at det etableres skriftlige prosedyrer for legemiddelhåndteringen, herunder prosedyrer for evaluering og kontroll og vurdering av risikoforhold.

Virksomhetsleder kan i prinsippet delegere legemiddeloppgaver til alle ansatte under forutsetning av at de har fått tilstrekkelig opplæring.

Du har et eget ansvar for:

Som nyutdannet sykepleier har du tilegnet deg en bred kompetanse innen legemiddelhåndtering. Det er likevel viktig at du ikke påtar deg et ansvar som går utover din kompetanse. Du må derfor sikre en avklaring med virksomhetsleder om hvilke oppgaver du kan ha og ikke. Oppgaver som kan utføres av en sykepleierstudent vil måtte vurderes forskjellig avhengig av pasientsammensetning og krav til kompetanse, som er nedfelt. Det er derfor ikke mulig å gi en generell beskrivelse av dette. Det er virksomhetsleder for legemiddelhåndtering som har ansvar for at alle deler av kravene i forskriften etterkommes, men fratar ikke helsepersonellet sitt individuelle ansvar for egne handlinger. Vi anbefaler at du ber om veiledning hvis du er usikker på legemiddeloppgavene du er satt til.

Hvorfor være medlem i NSF?

Norsk Sykepleierforbund er den eneste landsomfattende fagorganisasjonen for sykepleiere, spesialsykepleiere og jordmødre.

NSF har ca 88 000 medlemmer, er til stede i alle fylker, har 3000 tillitsvalgte og utgjør et slagkraftig og sterkt fellesskap.

NSF skal alltid være i en posisjon som sikrer full ivaretagelse av dine lønns- og arbeidssosiale interesser. Organisasjonsfrihet, forhandlingsrett og streikerett er rettigheter som fortsatt skal sikres våre medlemmer. Dine interesser og rettigheter skal sikres gjennom sentrale tariffavtaler og lokale forhandlinger og bistand via din tillitsvalgt.

Saker som gjelder arbeidssosiale vilkår eller andre forhold rundt din arbeidssituasjon, skal i størst mulig utstrekning løses lokalt. Medlemmenes kontakt med NSF ivaretas av tillitsvalgte, enten plasstillitsvalgt eller hovedtillitsvalgt i kommunen. Disse representerer NSF i forhandlinger og andre saker som vedrører medlemmenes interesser på arbeidsplassen.

Du kan også henvende seg til NSF's fylkeskontor for råd og oppfølging. Det er fylkeskontorets oppgave å vurdere om saken må bringes videre til NSF sentralt.

NSF er opptatt av å synliggjøre vårt fag og profesjon. NSF retter søkelyset på fagutvikling, utdanning og forskning. Det foregår et kontinuerlig arbeid med å synliggjøre og argumentere for sykepleiernes plass både overfor myndigheter sentralt og lokalt. NSF deltar i en rekke nasjonale utvalg og arbeidsgrupper. NSF's politisk valgte ledere sentralt og lokalt er i nær kontakt med både sentrale og lokale politiske aktører for å synliggjøre behovet for vår kompetanse. På denne måten bidrar NSF, og bare NSF, til at sykepleiefaget og vår kompetanse blir regnet med og hørt i viktige fora.

Vi bruker enhver anledning både sentralt i forhold til statsråder, overfor arbeidsgivere i kommunal sektor og i helseforetakene og styrene i regionale helseforetak samt lokalt til å ta opp kritikkverdige forhold i kommunehelsetjenesten og i helsevesenet.

NSF har 32 faggrupper. Faggruppene utgjør et nettverk av faglige engasjerte sykepleiere som er viktige pådrivere til å sette faglige saker på dagsorden og samtidig representer et faglig fellesskap. Faggruppene både lokalt og sentralt er viktige aktører i NSF når det gjelder å arbeide med fag- og helsepolitiske utfordringer. Ved å være medlem i en faggruppe har du muligheten til å ta del i dette fellesskapet.

Av faglige medlemstilbud som du kan benytte deg av kan nevnes:

- Mulighet til å få råd- og veiledning av NSF både lokalt og sentralt.
- Tilbud om kurs og kongresser til medlemspris
- Du får tilsend tidsskriftet Sykepleien og tidsskriftet Forskning
- Du kan være tilknyttet en av de mange faggruppene i NSF
- Tilgang på en rekke stipendier på ulike nivåer, kurs- og konferansestøtte, videreutdannings- og mastergradsstipend og stipend til forsker og forskerutdanning.
- Tilgang til godkjenningsordninger som klinisk spesialist i sykepleie/ spesialsykepleie og godkjenning som faglig veileder i sykepleie.

Andre medlemstilbud du får:

- Gunstige forsikringsordninger.
- Sparing og kreditt med NSF's Unique kort
- Rabatt på bensin hos Esso
- Eurocard Gold hos Europay
- Tilgang til medlemsbutikk
- Medlemsskap i Landslaget for offentlige pensjonister (LOP)
- Banktilbud i DNBnor
- Mobiltelefon hos Netcom

